

Yttrande över betänkande Belägg för broms – Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser (SOU 2026:20)

Katrineholms kommun har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser (SOU 2026:20) och lämnar i det följande sina ställningstaganden och motiveringar till utredningens förslag.

8.1.1 Ett lagreglerat system med skattebromsavgifter och skattesänkingsbidrag

Katrineholms kommun *avstyrker* förslagen med motiveringen att kommunalt självstyre är en konstitutionellt skyddad princip i svensk rätt. I regeringsformens portalparagraf anges att all offentlig makt i Sverige utgår från folket och att den svenska folkstyrelsen förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statskick och genom kommunal självstyrelse. Kommunal självstyrelse är således inte ett tekniskt organisationsval utan en av de bärande formerna för folkstyrelsens genomförande. Valet av nivå på skattesats är ett verktyg för kommuner och regioner att påverka sina intäkter och därigenom utöva sitt självbestämmande och sin initiativrätt. I likhet med utredaren vill Katrineholms kommun framhålla att skattebromsen kan slå hårt baserat på beslut tagna i tidigare budgetar. Det skapar också problem för de som faktiskt måste höja skatten, kommunerna måste då ta höjd för den avgift de kommer tvingas betala till staten. Som utredningen visar riskerar ett skattebromssystem leda till att kommuner och regioner kan bli tvungna att höja skatten ännu mer för att finansiera inte bara sin verksamhet utan även skattebromsavgiften. Utredaren påtalar också att man närmar sig gränsen för vad som utgör en tillåten begränsning av den kommunala självstyrelsen och att större inskränkningar sannolikt kommer kräva en omprövning av ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Frågan som uppstår är om det föreslagna systemet är proportionerligt för att uppnå avsedd effekt. Kommunen anser att gällande rätt ska kvarstå utan några inskränkningar.

8.1.2 Jobbskatteavdraget och skattereduktionen för sjuk- och aktivitetsersättning ska inte påverkas av valet av kommunala skattesatser

Katrineholms kommun *avstyrker* förslagen om att skattereduktionen för arbetsinkomster samt för sjuk- och aktivitetsersättning ska knytas till 2026 års skattesats. Jobbskatteavdraget är statligt reglerade inslag i beskattningen mellan stat och individ, och bör inte låsas till en historisk kommunal nivå. En sådan konstruktion riskerar att skapa oklarheter, försämrade

jämförbarhet och bristande rättvisa vid framtida ändringar i kommunalskatten. Skattereduktionen bör därför även fortsatt spegla aktuell kommunalskatt.

8.2.1 Krav på effektivitet i kommunal verksamhet och plan för skattenivån

Katrineholms kommun *tillstyrker* förslaget att förtydliga att effektivitet är en del av god ekonomisk hushållning och bör prägla den långsiktiga planeringen av skattesatsnivån. Katrineholms kommun ser det som positivt att kostnadseffektivitet, god hushållning och långsiktig planering fortsatt betonas.

Samtidigt anser kommunen inte att det behövs nya, separata mål för effektivitet som ska följas upp och granskas. Detta riskerar att öka den administrativa bördan utan att ge verklig nytta. I stället bör effektiviteten speglas i de finansiella mål och verksamhetsmål som redan sätts och följs upp enligt dagens kommunallag. På så sätt säkerställs både fokus på effektiv verksamhet och en rimlig arbetsbelastning för förvaltningen och revisionen.

8.2.2 Skyldighet för kommuner och regioner att motivera en höjning av skattesatsen

Katrineholms kommun har inget att invända mot att ett krav på skriftlig motivering till skattehöjningar införs, eftersom detta kan bidra till ökad öppenhet och tydlighet vid beslut om skattesats. Motiveringsskyldigheten bör dock gälla oavsett om skattesatsen höjs, sänks eller bibehålls.

8.2.3 Ett standardiserat mått för justerad skattesats

Katrineholms kommun har inget att erinra mot förslaget om att ta fram ett nationellt nyckeltal för justerad skattesats. Det är viktigt att metoden och beräkningarna tydligt framgår för att möjliggöra korrekta jämförelser.

8.3.2 Insatser i fråga om kommunsektorns intäkter

I utredningens avsnitt om bättre förutsättningar för kommunsektorns ekonomiska planering redovisas åtgärder i fråga om kommunsektorns intäkter i form av statsbidrag och avgifter som enligt utredningen skulle bidra till ökade möjligheter för kommuner och regioner att planera för effektiviseringar och alternativ resurssättning och därmed lägre skattesatsnivåer. Katrineholms kommun ställer sig bakom utredningens förslag till åtgärder. Ökad framförhållning och tydlighet kring statsbidragens nivåer ger bättre förutsättningar för långsiktig ekonomisk planering och underlättar kommunernas arbete med budget och resursfördelning.

8.3.3 Undvik överföring av kostnader från staten till kommunsektorn

För att undvika att kostnader landar hos kommunerna och regionerna i stället för staten och därigenom på sikt leder till ett tryck på ökade kommunalskattesatser anser utredningen att regeringen bör vidta följande åtgärder; 1) Finansieringsprincipen behöver tillämpas fullt ut, 2) Förordningen om konsekvensutredningar behöver följas, 3) Oklara förväntningar och krav från staten leder till ökade kostnader för kommunsektorn, och 4) Det behövs samlad information om kommunsektorns obligatoriska uppgifter.

Katrineholms kommun ställer sig bakom utredningens förslag till åtgärder, då dessa bedöms skapa bättre förutsättningar för kommunerna. Utredningens krav på att finansieringsprincipen måste följas, så att kommunen inte åläggs statliga uppgifter utan tillräcklig finansiering, stöds. Obligatoriska uppdrag bör fullt ut kompenseras.